

DA LI POSTOJI SUDBINA?

Pitanje sudbine ili predestinacije spada u ona teška, granična, problematična i diskutabilna pitanja. U Bibliji imamo pitanja koja uopšte nisu diskutabilna i vrlo se lako razumeju. Obično imamo biblijske tekstove koji su usmereni u istom smeru, tako da mi lako razumete o čemu se radi, lako razumemo problem. Međutim, postoje neka pitanja u Bibliji koja su pomalo diskutabilna. Postoje naizgled kontradiktorni stihovi, pa nam se to čini kao nekakvo klizavo područje na kojem mi moramo da budemo vrlo, vrlo oprezni.

Mi čitamo jedne stihove i u nama počinje da se izgrađuje jedna koncepcija. Međutim, čitajući dalje mi nailazimo na druge stihove koji su oprečni onim stihovima koje smo već pročitali i koji nam služe da nadgradimo određenu sliku, i onda ta slika počinje da se ruši i što god nalazimo više stihova koji su oprečni u odnosu na one koje smo već pročitali, to sve više počinje da nam se izgrađuje jedna druga slika ovog problema.

Ovo je zaista problematičan teren i to zahteva punu opreznost od nas. Mi smatramo da je Biblija božanska knjiga koja je nastala tako što je Bog bio autor. On je inspirisao posebne ljude koji su zabeležili božanske reči. Ako je Bog autor Biblije, onda Biblija mora biti konzistentna knjiga. Šta znači to konzistentna? To znači da je ona postojana u smislu da ono što se tvrdi na jednom mestu mora biti u saglasnosti sa onim što se tvrdi na nekom drugom mestu. Jer, nelogično je očekivati da će Bog jednoga dana govoriti jedno, a da će o istom problemu sledećeg dana govoriti drugačije, a ko zna kako će govoriti za sto godina. Mi smatramo da je Bog postojano biće, jer biće koje nije postojano na može biti Bog.

Dakle, sam pojam Boga podrazumeva da je to postojano biće koje je davalo određene izjave u prošlosti. One važe i u sadašnjosti, one će važiti i za budućnost.

Ako pođemo sa tog stanovišta, onda moramo biti oprezni, moramo malo više da razmišljamo o stihovima koje čitamo i da pokušamo da određene stihove pogledamo u kontekstu ili poglavlja ili Jevanđelja ili jedne knjige ili možda i cele Biblije. Postoje ljudi koji smatraju da su ovakva pitanja možda neka "akademska pitanja koja se tiču nekog teoretisanja, nemaju nikakve zajedničke veze sa svakodnevnim životom, nemaju implikaciju za svakodnevnicu". Međutim, ovo zaista nisu čisto akademska pitanja gde bi mi trebali da vidimo koliko smo pametni, da ispitujemo dokle naš mozak može da prode u neke tajne. Ovo pitanje je zaista povezano sa našim svakodnevnim životom, sa onim kako mi živimo iz dana u dan. Jer, ako postoji sudbina i ako sam ja, recimo, predodređen da budem neki fini dečko, to će za mene biti prava sreća, jer ja ću, eto, da koračam u lepom životu.

Međutim, ako sam ja kojim slučajem, sudbinski, od strane Boga predeterminisan ili predodređen da budem zao čovek koji će nanositi bol drugima, onda to nije nešto što je lepo, nešto što je dobro.

Znači, ako sam ja zaista predodređen, ja ne mogu da izađem iz svojih okvira. Dakle, nemam slobodu.

Razvijajući ovu temu vidimo da je pitanje predeterminisanosti vrlo povezano sa pitanjem ljudske slobode. Da li je čovek slobodno biće ili čovek nije slobodno biće? Ako postoji determinizam, ako postoji predodređenje, onda jedino što nama preostaje jeste doživljaj naše sudbine. Mi ne možemo ništa da izmenimo i jedina stvar za nas koja ostaje jeste samo doživljaj naše sudbine. Ona je neizmenljiva. Mi jedino možemo da gledamo da tu svoju sudbinu što lakše podnesemo. Dakle, povezano je to sa praktičnim životom.

Jedna pesma, sva u pitanjima kaže: "Za koji život treba da se rodim?"

Za koji sudnji dan treba da živim? I kojem bogu treba da se molim? I koju ženu treba da volim ja? Za čiju ljubav treba da sam sreća? Za koju ranu treba da sam bol? Na čijem odru treba da sam sveća? Za koju ženu treba da sam Bog? I nikad neću ja saznati to. Kud vodi me put života mog? Za čiju volju se rađa, živi i mre?"

Mnogi ljudi lebde u ovim dilemama. Dosta njih su voleli što su slobodni, ali ta njihova sloboda im je donela velike obaveze, pa bi sada prosto poželeli da nisu slobodni, nego da nekako postoji neki fatum koji je sve predodredio, pa da oni ne moraju da sebi postavljaju ovakva pitanja.

Jedna je osoba čak rekla: "Zašto se ne rađaju parovi?" Tačno da znamo da je to predodređeno, dakle nema slobode, ali postoji neka sigurnost.

I mnoge je ljude, zaista, mučilo pitanje slobode. Mi bi voleli da smo slobodni. Međutim, kada kročimo na teren slobode mi se vrlo, vrlo često sablaznimo od te slobode i nekako bi da pobegnemo iz te slobode. Mnogi od nas su čitali jedno zanimljivo delo od Froma: "Bekstvo od slobode". To je realan fenomen. Mnogi ljudi beže od slobode.

Setimo se kako u delu "Braća Karamazovi" veliki inkvizitor zamera Hristu zato što je ljudima davao slobodu. Kaže veliki inkvizitor: "Ti si ljude opteretio davši im slobodu. Mi smo im dali hleba, a uzeli slobodu."

Ljudi hoće da jedu. Hlebom ne možemo ljude da opteretimo. To je njihova telesna potreba, ali čovek oseća jednu ambivalentnu potrebu da bude slobodan, a kada kroči na teren slobode onda bi da se što brže povuče i pobegne sa tog terena.

Pitanje sudbine ili predeterminisanosti! Mnogobožacke religije govore o tome da postoji neki fatum otprilike kao što kod Platona postoji "svet ideja". I tom fatumu, toj sudbini, ne mogu da se odupru čak ni bogovi. I bogovi stoje pod jurisdikcijom te sudbine. Postoji "svet ideja" na koje čak i Bog mora da se obazire ako hoće nešto da stvara.

To nije tačno, nego to navodimo kao jednu paralelu. Kao da Bog stoji pod jurisdikcijom nekih ideja. Ne, Bog ne stoji ni pod kakvom jurisdikcijom. On je slobodno biće. On ne mora da se poziva na "ideju jabučnosti" kada stvara jabuku. Ovo je samo mala divergencija da možda bolje to razumemo. Odmah na samom početku da naglasimo da biblijski Bog ne potpada ni pod kakvu sudbinu.

Običan ljudski razum je razum koji je dogmatično zaljubljen u profesionalno i fiziološko - čime se on bavi (na primer: popravlanje auta). Ali sa stanovišta ljudskog razuma, ako pokušamo da tretiramo ovo pitanje determinacije u odnosu na božansko biće, dolazimo do nekih problema čije nam rešenje pomaže da bolje razumemo situaciju.

Ako postoji predodređenje onda božanska pravda gubi svaki smisao. Ako je neko predodređen da pretrpi neko zlo i onaj koji čini to zlo takođe je predodređen (a mi smatramo da niko ne može predodrediti osim nekog ko je svemoguć) ili ako je Bog mene predodredio da ne budem fin, nego da budem loš, kojim pravom On može mene da izvede pred svoj nebeski sud i da me kažnjava. Dakle, po zahtevu ljudske logike ne može se nikako spojiti božanska pravda i predeterminacija. Kada bi uspeli nekako to na neki veštački način da spojimo onda bi mi izjednačili stvari kao što su naše disanje, naša visina, naše treptanje, možda kihanje, sa nekim moralnim zlom koje mi činimo.

Jer, ako smo mi predodređeni da kao fizička bića dišemo, da pod uticajem nekih agenasa možda kinemo, ako smo predodređeni da, recimo, imamo tamne oči i ako smo na isti način predodređeni da budemo zli, onda bi Bog takođe imao osnova da nas osudi zato što imamo visinu 176 cm, zato što dišemo, jer mi sve ovo moramo činiti ako hoćemo da fizički egzistiramo. Dakle, još jedan argument u vezi toga da pred zahtevima ljudske logike ne može da se pomiri božanska eventualna akcija da nas predeterminiše, predodredi, sa njegovom pravdom.

Ono što je dalje vrlo značajno, naročito za vernike, jeste: Ako postoji predodređenost, onda molitve postaju suva danguba. Mi samo dangubimo, trošimo vreme, zašto da se mi molimo? Zašto? - ako je sve zacrtano, predodređeno, itd. Dakle, naše molitve postaju izlišne. I molitve za nas same i molitve za druge postaju izlišne ako je sve determinisano i ako nema odstupanja.

Još jedna važna stvar: Ako ja padnem slučajno u zabludu, pa pomislim da sam predodređen da jednoga dana budem u Božijem carstvu, to mene može vrlo da ohrabri da ja dramatično odstupim

od ideala ljudskog bića, jer ja sam predodređen. Ma koliko ja divergirao, pravio neke meandre u svom životu, ja ću na kraju stići u "nebesku luku". Dakle, to je vrlo opasno ako mi usvojimo takvu ideju.

Sa druge strane, ako ja na primer sanjam neki san, pa učinim neko zlo - i padnem u drugu zabludu da pomislim da sam ja predodređen za propast - ja automatski gubim snagu za bilo kakve napore u religijskom smislu. Zašto više da se molim? Zašto, ako nisam predodređen da budem u raj? I najveći ljudski napori ništa ne vrede ako je Bog taj koji je preodredio gde ćemo mi završiti.

Da sada pogledamo šta nam kaže Biblija. Biblija je uzor, merilo, aršin, instrument koji nam pomaže u pravilnoj orijentaciji, jer mi možemo mnogo puta da budemo u iluzijama u vezi sa nebeskom realnošću. Šta možemo znati o Bogu i nebeskoj realnosti osim onoga što je On nama otkrio? Zato ćemo se mi sada držati Biblije, ali je vrlo značajno to, da već sa stanovišta ljudskog razuma mi možemo da shvatimo da nije logično da postoji pravedni Bog, a da On predeterminiše. Ono što je sigurno jasno svakom razumu jeste to da bi jedino Bog mogao da predodredi. Ako bi neko hteo, ako bi neko mogao da predodredi, to bi sigurno bio Bog.

Ali da vidimo koje su njegove želje u pogledu čoveka. U Prvoj Timotiju poslanici 2.glava, 3.i 4.stih kaže: "Jer je ovo dobro i prijatno pred spasiteljem našim Bogom, koji hoće da se svi ljudi spasu, i da dođu u poznanje istine."

Vrlo značajan stih. Treći stih govori o Bogu, a u četvrtom stihu se kaže šta je NJegova želja, šta On hoće. On hoće da se svi ljudi spasu. Iz same činjenice što mi znamo da se svi ljudi neće spasiti, automatski proizilazi da On nije predodredio. Jer da Bog hoće da predodredi, iz NJegove želje šta bi proizašlo? Svuda oko nas bi bili sve hrišćani, jer On želi da se svi ljudi spasu. Da se Bog pita i da je Bog stvorio automate koje bi On predodređivao u večnoj sudbini, ovaj svet bi potpuno drugačije izgledao.

Dakle, onaj koji jedini može da predodredi, to je Bog. A šta On hoće? NJegova želja je da se svi ljudi spasu. Iz činjenice koju vidimo da svi ljudi neće biti spaseni u prošlosti, a verovatno ni svi oni koji Boga neće u sadašnjosti - jasno je da ne postoji predeterminisanost. Bog bi možda i voleo, i kad bi Bog zaista želeo da predeterminiše, On bi uvek određivao. Iz njega kao najplemenitijeg bića sigurno proizilaze najbolje želje, a najbolje želje sa nebeskog stanovišta jesu da se čovek spase, da bude u prisutnosti Boga.

Sledeći vrlo važan stih nalazimo u Matejevom Jevanđelju, 18.glava, 14. stih. O čemu se radi? Kada je Hristos odgovarao na pitanje: "Ko je najveći u carstvu nebeskom?" On je pozvao jedno malo dete i govorio o tome kako mi treba da budemo kao mala deca po svojim pobudama, po svojoj pakosti, po svojoj oholosti, a ne po svome razumu. (Apostol Pavle je rekao: "Pakošću detinjite a svojim umom budite savršeni.") I u 14. stihu Isus kaže: "Nije volja Oca vašega nebeskoga da pogine jedan od ovih malih."

Ako se obaziremo na želju Boga Oca, mi vidimo da NJegova želja nije da pogine nijedan najmanji. Dakle, NJegova je želja da se i taj najmanji spase. Opet vidimo nešto što apostol Pavle kaže u poslanicama: "Bog želi da se svako spase." Iz te njegove želje, ako bi On hteo da predeterminiše, predodredi sudbiski, svi bi išli u spasenje.

Još malo da se pozabavimo božanskim željama. Pogledajmo stihove i u Starom Zavetu, jer postoje ljudi koji kažu da nije dobar Stari Zavet. Ako neko kaže da Stari Zavet kao deo Biblije nije dobar, da nije dobro nešto što je Bog dao, sa takvim čovekom treba biti oprezan. Zato ćemo se mi truditi da i u Starom Zavetu i u Novom Zavetu nađemo paralelne stihove koji govore o Božijim željama.

Pogledajmo u Knjizi proroka Jezekilje, 33.glava, 11.stih, šta kaže Bog preko proroka: "Reci im: tako bio ja živ govori Gospod Gospod, nije mi milo da umre bezbožnik, nego da se vrati bezbožnik sa svoga puta i bude živ; vratite se, vratite se sa zlih puteva svojih jer zašto da mrete!" Dakle, Bog nikako ne želi da bilo ko propadne, a kamoli da nekoga predeterminiše da ide u propast.

Ako bi ljudskim jezikom hteli da kažemo - Bogu ne pada uopšte na pamet pomisao ili mali elemenat želje da neko propadne, a kamoli da kod njega postoji neka razvijena želja, pa još i takva snaga, da On predeterminiše nečiji život da ide u propast. Nego naprotiv, Bog kaže: "Vratite se, vratite se; vi idete u propast, a Ja vama vičem: Vratite se, vratite se molim vas, molim vas vratite se."

Iste reči nalazimo u 18.glavi iste knjige, u stihovima 23.,31.i 32.:

"E da li je meni milo da pogine bezbožnik? - govori Gospod, a ne da se odvrati od puteva svojih i bude živ?" Znači da se vrati sa svojih puteva, da napravi preokret svoga života kako bi bio živ. To je ono što je milo Bogu.

I 31.i 32. stih: "Odbacite od sebe sva bezakonja koja činiste, i načinite sebi novo srce i nov duh, i zašto da mrete? Jer mi nije mila smrt onoga koji mre, govori Gospod Gospod, obratite se dakle i bidite živi."

Bog otprilike kaže: "Ja želim da budete živi, ja samo to želim. Nemojte nikad da pomislite da ja želim da budete mrtvi." Bog kaže: "Nije mi mila smrt", a kamoli da je On predodredio nekoga da ide u smrt. Ta ideja zaista nema nikakve veze sa biblijskim Bogom. Možda ima sa nekim drugim paganskim bogovima, ali sa biblijskim Bogom to nema veze.

Međutim, postoje i stihovi koji, možda nam izgleda, upućuju da ipak postoji predodređenje. Postoji par stihova u Bibliji u određenim poglavljima koji su, čini nam se, drugačiji od ovoga što smo sad pročitali. Ovde ćemo čitati najteže stihove. no je da se ova knjiga proučava ne samo zbog ove teme, već zato što je to vrlo aktuelna knjiga koja nam pomaže da vidimo gde smo stigli. Otkrivenje je najaktuelnija mapa za trenutak u kome mi živimo. Ako neko hoće da tačno zna gde je stigao, gde je svet stigao po toj mapi koju je Bog dao, on mora proučavati Otkrivenje. Stihovi iz Otkrivenja su možda najteži, ali ako uspemo da pređemo preko najoštrije oštrice, preći ćemo i preko onih koje su tužlje.

Rimljanima poslanica 8.glava, 28.-31.stih: "A znamo da onima koji ljube Boga sve ide na dobro, koji su pozvani po namerenju. Jer koje napred pozna one i odredi da budu jednaki obličju Sina NJegova, da bi On bio prvorođeni među mnogom braćom. A koje odredi one i dozva; a koje dozva one i opravda; a koje opravda one i proslavi. Šta ćemo dakle reći na ovo? Ako je Bog s nama, ko će na nas?"

Kada sada pročitamo ove stihove pomalo smo zbunjeni. Prvo smo videli da je nediskutabilno da Bog želi da mi budemo sa NJim, da je nediskutabilno da Bog mrzi smrt, a sad odjednom mi srećemo takve termine kao što je Božije namerenje, NJegovo pozivanje, jer mora da zove da bi neki bili dozvani. Osim NJegovog pozivanja postoji i NJegovo opravdanje, postoji i NJegovo proslavljanje.

Da možda malo ovo rasčlanimo. U 28.stihu se pojavljuje vrlo značajan deo stiha "pozvani po namerenju." Dakle, Bog ima izvesno namerenje, Bog nije indiferentan u odnosu na čoveka. To je vrlo značajno. Postoje ljudi koji misle da je Bog stvorio ovaj svet, (to su deisti) dao mu zakone po kojima će on funkcionisati i onda se jednostavno isključio - On je indiferentan prema sudbini čoveka. Ne, Bog nije indiferentan prema sudbini čoveka, nego On ima izvesno namerenje. I to namerenje, celo božansko namerenje ili plan spasenja je ovde opisano.

Zašto postoji plan spasenja? Dakle, zašto da se spasem? Rekli smo da Bog nije indiferentan, da On nije hladnokrvan, nego je On zainteresovan; postoji NJegova namera, postoji NJegov plan spasenja. Kako da On spasi čoveka? Ovaj plan spasenja ima određene etape. Koje su to etape? Prva etapa je Božje predznanje. Sledeća etapa je predodređenje. Treća etapa je pozivanje ili poziv - Bog zove. Četvrta etapa je opravdanje. I peta etapa, u koju još niko nije ušao je proslavljanje - ono definitivno proslavljanje. To je sadržano u ovim stihovima apostola Pavla.

Jasno je da nikakvog plana nema bez predznanja. To je apsolutno jasno. Mi moramo imati određena predznanja da bi pravili određeni plan. Plan uvek podrazumeva da postoji određeno znanje. Koja su to znanja u vezi sa ovim planom? To je Božje znanje da smo mi pali u greh, Božije znanje da mi sami ne

možemo sebe da spasemo, itd. Postoji neki skup znanja, predznanja koje Bog ima da bi On pravio određeni plan. Ova stepenica - predznanje i nije toliko diskutabilna. Vrat ćemo se na nju posle kada budemo govorili o proročanstvima.

Druga stepenica je predodređenje. Vidimo da Bog ovde predodređuje.

Bog kao apsolutno biće ima pravo da predodređuje. Ali šta da predodređuje? Lepo kaže apostol Pavle: "On predodređuje ko će biti spasen." Kako to sad? Vrlo je lako razumeti. Ovde se kaže da je On odredio da će biti spaseni oni koji budu imali "obličje Sina NJegova" - obličje Isusa Hrista. Ovo je najvažnija stepenica. Ako budemo razumeli ovu stepenicu, onda neće biti problema za dalje. Šta je to Bog to predodredio? Bog je predodredio predodredio profil. On je odredio karakter ili profil ili tip ličnosti koji će biti spasen. Zato apostol Pavle kaže: "On je odredio da samo oni koji budu imali obličje Sina NJegova ulaze u spasenje." U tom smislu postoji apsolutno predodređenje. Budući da Bog neće da ima nebesko carstvo onakvo kakvo je danas na Zemlji, On je odredio profil, On je odredio ko može ući u NJegovo carstvo. Svi oni koji hoće da se uklupe u taj profil, u obličje Sina Božijeg oni će ući. U tom smislu, taj profil nam je kao neka propusnica, kao neka vrata kroz koja mi moramo da prođemo da bismo ušli u carstvo nebesko.

Dakle, Bog kao suvereni vladar tačno hoće da pokraj sebe ima određeni tip ličnosti. On je to predodredio i budimo sigurni da neće biti drugačije. U tom smislu postoji apsolutni Božiji determinizam zato što je On vrhovno biće. On je odredio da samo oni koji uzrastu u visinu rasta Hristova, (to je taj profil) oni ulaze u carstvo nebesko. On je isto tako odredio da oni koji su pored tog profila ili ispod tog profila ili koji smatraju da je njihovo biće iznad, oni ne ulaze. Znači, i jedna i druga stvar jeste određena, unapred predodređena od Boga i mi to znamo.

Šta to znači visina rasta Hristovog? Ne visina rasta Hristovog u smislu njega kao Boga. To je iluzija da ćemo mi jednog dana biti u visini božanskog bića. Ne, nego visina rasta Hristovog kao bogočoveka, kakav je On bio ovde na planeti Zemlji. Ovo je vrlo važno.

Šta je Bog odredio? On nije odredio da konkretna ličnost ide u spasenje ili ne, nego je On odredio koji profil zadovoljava da uđe u carstvo nebesko, a koji ne. To je definitivno određeno. To proizlazi iz božanskog bića. Mogli bi sada da kažemo da je Bog neslobodan u odnosu na taj profil. Bog nije mogao poželeti nešto drugo pokraj sebe.

Kada je Bog to odredio, On onda zove. Koga On zove? Sada ćemo da vidimo koga Bog zove. Dakle, kada je Bog napravio plan On onda zove ljude. To je ova sledeća stepenica - pozivanje. Kaže se: "On je dozvao." Ne možemo biti dozvani ako nismo pozivani. Znači, mora biti da je pozvao. U Jevanđelju po Mateju 11,28 On kaže: "Hodite k meni svi." Znači Bog bi želeo da njemu dođu svi, zato On neće da niko umre, da niko propadne. On, ako stoji do njega, poziva sve. Sve ovo dovde zavisi od Boga.

Možda nam ovo sad liči na neko naučno rasčlanjivanje. Sve ove etape zavise od Boga. Da Bog nije hteo, da Bog nije pozivao, šta bi vredeli naši napori. Da Bog nije hteo da nas spase, mi bi mogli da se upinjemo koliko god hoćemo. Dakle, sve ovo zavisi od Boga.

E, a sada dolazi nešto što zavisi od nas. Neki bi voleli da i ovo dalje zavisi od Boga, ali ovo dalje ne zavisi od Boga. Zašto bi neki sad voleli da i ovo drugo zavisi od Boga? Zato da bi izbegli ličnu odgovornost. Neki bi voleli da nemaju odgovornost. Zato se nekada kaže da čovek za svoje spasenje može da uradi i sve i ništa. Ništa u smislu da ako Bog nije hteo da ga spase on nikako ne bi mogao biti spasen, a kad je Bog već hteo, čovek može da uradi sve za svoje spasenje. To sada zavisi od njega. To je ta stepenica.

Kako ovo sad zavisi od čoveka? U Mateju, 19,21 čitamo: "Reče mu Isus:

ako hoćeš savršen da budeš..." Ima puno stihova koji govore o ovome. Ako hoćeš savršen da budeš, ako... Ima puno takvih ako, ako. "Ako uzaslušaš glas Gospoda Boga svojega to i to će ti biti, ako ne budete uzaslušali mač će vas pojesti", itd. Dakle, jedan

uslov. Isus kaže bogatom mladiću: "Ako hoćeš savršen da budeš..."

Dakle, ovde nema slobode. Ovde čovek ne može da odlučuje jer je Bog suvereni vladar svemira i On tačno zna šta hoće u svome domu, kao što jedan domaćin zna šta hoće u svome domu. Međutim, taj domaćin hoće nas da ugosti u svome domu, ali zavisi od nas da li mi hoćemo, da li mi želimo. Ako mi ne želimo, On će ostati bez izvesnog broja gostiju. Ali to stvarno ne zavisi samo od Boga. To zavisi i od nas - od toga da li mi hoćemo. Ako mi kažemo "Da", onda Bog dobija šansu da nas opravda - onda tek može Bog nas da opravda. Mi ne možemo biti opravdani ako ne kažemo Bogu "Da", jer nema koga drugog da nas opravda. Isus Hrist koji je položio svoj život na krstu Golgote, položio ga je da bi nas opravdao. Zato mi moramo da kažemo Bogu "Da" i tek tada Bog ima pravo da nas opravda.

Zašto? Zato što u svemiru postoji borba između dobra ili zla. Po čemu bi sada Bog morao nekoga prisiliti da bude opravdan. To samo ima, recimo, u reinkarnaciji - hteli mi to ili ne, posle određenog broja pokušaja, pogrešaka, mi ćemo na kraju doći u blaženstvo. Kod Boga toga nema. Pored toga Bog je i optuženi vlasnik svemira. Jer Lucifer uvek može da kaže Bogu: "Zašto ti njega opravdavaš kad on neće da bude opravdan? On hoće da bude na mojoj strani. Zašto se ti toliko petljaš za njegovu sudbinu?" Zato Isus kaže: "Ako tražite dobićete, ako ne tražite nećete dobiti."

Bog nikoga ne želi da prisiljava ni svojom ljubavlju. On je rekao u banji Vitervi bolesnome: "Hoćeš li da budeš zdrav?" Da je on rekao "Neću", da li bi Hristos njemu nametnuo svoju ljubav? Ne. Isus nikome ne nameće svoju ljubav. Ako čovek hoće, On će mu je dati. Zato i spasenje, sve što Bog daje to je dar, ništa On ne nameće. On ne želi da ima infatilne vernike koji će biti upropašćeni ne znam kojom ljubavlju od strane Boga. On želi da ima zrele vernike koji su aktom svoje slobodne ljubavi rekli Bogu "Da". Bogu ne trebaju uništene ličnosti bilo da ih On uplaši kaznom, bilo da ih obaspe ne znam kojom dobrotom. Ne, NJemu trebaju apsolutno slobodne ličnosti koje će NJemu reći: "Da Bože, mi tebe hoćemo." Ako neko može da uništi ili prisili ličnost onda je to Bog, ali Bogu su najmanje potrebni uništeni ljudi. I mi što god uzrastamo na duhovno viši nivo, što god smo rafiniranija bića, mi uviđamo koliko su nama potrebna slobodna bića. A zamislimo Bog, koliko su NJemu potrebna slobodna bića. Poništiti čovekovu volju to znači uništiti čoveka. Zato ovde čovek odlučuje, i to Biblija stalno govori da mi imamo veliku moć.

Kad nas opravda, onda Bog može da nas proslavi. Ove stepenice idu po prirodi stvari. Ono što je vrlo važno jeste da postoji nešto što je Bog predodredio, a to je profil ljudi koji će biti spaseni, ali ličnosti nisu predodređene određene. Ono što Bogu zadaje poseban problem u svemu ovome jeste to što On poštuje čovekovu volju kao trajnu vrednost, jer je On stvorio čoveka kao slobodno biće. U ovo budimo apsolutno uvereni. Koliko On poštuje čoveka vidimo i u tome da će On u drugom vaskrsenju vaskrsnuti nepokajane da im saopšti sud. Oni će ići u večnu smrt, ali neće otići a da ne znaju presudu. Čak ih je i vaskrsnuo da im kaže da idu u večnu smrt. Takvo poštovanje ličnosti imate samo kod biblijskog Boga. Ono što zadaje problem Bogu nije to što smo mi grešni, jer Biblija kaže da smo svi grešnici. Lajbnic bi rekao da su to logički nespojive stvari - pošten i grešnik. On je govorio kako je logički nespojivo stvoriti slobodno biće koje je nepogrešivo. Možda bi Lajbnic rekao da je i ovo logički nespojivo - pošten grešnik.

Ali ovaj termin odgovara, to nije nikakav problem za Boga. Ali postoji jedna druga kategorija grešnika, a to su grešnici kalkulantni. To je pravi problem, prava muka - grešnici kalkulantni. Grešnik kalkulant se manifestuje u mnogo oblika. Navešćemo samo jedan. Nije ovo jedan jedini, ima ih mnogo. Otrpilike: "Čekaj me Bože do sedamdesete godine dok ja ovo, ono, itd., a onda u sedamdesetoj godini, ako Ti imaš nešto od tog mog bića Ti napravi nešto, Ti si svemoguć." Mladost i najbolje godine - đavolu, a onda ako nešto ostane - Bogu. Nema nikakve garancije ako neko tako misli da će dočekati svoju starost.

Sada idemo na sledeće pitanje - predestinacija i proroštvo. Kada počnemo da razmišljamo o proročanstvima čini nam se da ne može biti validnih proročanstava ako ne postoji predeterminacija. Jer, ako se nešto mora dogoditi, apsolutno je jasno da postoji neko ko je predodredio da se tako mora desiti. I ako krenemo od stava da se jedan događaj morao desiti, onda ga je neko predeterminisao. A ko ga je predeterminisao, ko ga je predodredio? Jasno je - Bog.

Ako postoji nepredodređenost, onda proročanstva postaju vrlo diskutabilna jer ima puno njih koji naizgled mogu da ugroze ispunjenje određenih proročanstava. Jer ako je bilo predodređeno da Isus umre, bilo je predodređeno i da ga Juđa izda, i da ga se Petar posle odrekne, da ga Pilat osudi, itd. Čini nam se da ne može biti i proročanstava i nepredeterminacije, nego da mora biti to dvoje zajedno.

Da bi smo to dobro razumeli potrebno je da učinimo još jedan mentalni napor. Proučavanje Biblije zahteva napore. Biblija mora duboko da se "kopa". Neke biblijske istine su sakrivene duboko, "kilometrima duboko". Jedino što još daje snagu nekom kopaču jeste ono što on usput iskopava. On dobija neka zrnca zlata, ali zna da je ruda još dublje, dublje i on mora da kopa. Dakle, ljudi su pozvani ne da budu čitaoci Biblije, nego istraživači Biblije. Da su ljudi više istraživali Bibliju ne bi imali neke probleme koje sada imamo.

Da bi smo dobro razumeli ovu dilemu, koja nam se čini da ima dva roga, dva pola (ne jedno ili drugo, nego mora biti oboje zajedno), dobro je da razmotrimo šta su proročanstva i koje vrste proročanstava postoje. Proročanstvo najjednostavnijim rečima jeste predskazivanje događaja koji će tek da se dese. Nekada to bude dan, dva, deset, hiljadu godina unapred. Najduže biblijsko proročanstvo traje 2300 godina. Proročanstva mogu da se podele u tri kategorije: prva - proročanstva Božje volje, druga - proročanstva Božijeg predznanja i treća - uslovna proročanstva.

Proročanstva Božije volje: Mi smo malopre govorili šta je Božije namerenje, šta je Njegov plan. Dakle, postoje proročanstva Božije volje. Možda nam nije jasno o čemu se radi, ali da navedemo neki primer. Iz Božanske volje su proistekla neka proročanstva kao što su plan spasenja, da će doći Spasitelj, da će Spasitelj položiti svoj život, itd. To su proročanstva u kojima Bog izražava volju i želju da spase čoveka. Prvo proročanstvo sadržano je već u protojevanđelju koje je saopšteno Adamu i Evi neposredno posle pada u greh još u Edemskom vrtu.

Dakle, iz božanske volje proističu određene namere i On iz svoje volje saopštava šta će biti. Ono što je vrlo važno kod ovih proročanstava jeste to, da ne postoji sila u univerzumu koja može da omete to proročanstvo. Proročanstva Božije volje niko nikada niti je mogao, niti će moći da omete. Proročanstvo je bilo da će doći Hristos. Niko to proročanstvo nije mogao da omete. Nema te sile koja može da spreči Hrista da ponovo dođe po svoje na planetu Zemlju. Ovo je vrlo važno. Proročanstva Božije volje ne mogu se ugroziti ni na koji način.

Ako je čovek slobodan, zar on tom svojom slobodom ne može da omete ta proročanstva i ugrozi njihovo ispunjenje? Ne može. Da navedemo jedan primer: Imate jednu šahovsku tablu za kojom sede velemajstor i početnik. (Ovo je samo analogija. Razlika je mnogo veća između nas i Boga nego što je razlika između velemajstora i nekoga ko je tek naučio da pomera šahovske figure.) Šta je namera velemajstora? Da da mat svome protivniku. Može ovaj početnik koliko god hoće da povlači neke nepredvidive poteze, poteze iz kojih se vidi da taj šahista nema neko znanje šaha, može on da vuče raznorazne poteze ali će on na kraju da primi mat.

Naša slobodna volja i naša aktivnost ne može da ugrozi proročanstva Božije volje. Mi možemo da ubrzamo Hristov dolazak kada bi svi ljudi ovog sveta učinili nešto što znamo da je iluzorno, i rekli: "Nećemo da živimo kako smo do sada živeli, hoćemo da živimo poštujući druge, hoćemo da živimo po božanskim normama." Mi bi ubrzali i doveli do toga da se partija što pre završi.

Proročanstva Božijeg predznanja: Ova druga vrsta proročanstava su već komplikovanija. To su proročanstva koja proizlaze iz Božijeg predznanja. Bog nikako ne želi da crkva otpadne, a ipak kaže: "U crkvi će se pojaviti čovek bezakonja." Apsurdno je verovati da to proističe iz Božije volje. On je taj koji bi najmanje voleo da se usred crkve pojavi čovek bezakonja, ali kaže: "Pojaviće se vuci koji neće štedeti stada." On je taj koji bi najmanje želeo da se u okviru crkve pojave takvi ljudi, ali On zna unapred da će se pojaviti i On nas obaveštava iz svoje ljubavi - da znamo. Bog ne želi da budu progonstva. Bog ne želi mnoge stvari, ali On nas obaveštava. Dakle, to nisu proročanstva koja proizlaze iz božanske volje.

Međutim, mnogi ljudi ne prave razliku između ova dva proročanstva i oni izjednačavaju jedna i druga proročanstva - za njih sva proročanstva proističu iz Božije volje. Ne proističu sva proročanstva iz Božje volje, nego neka iz Božanske volje, a neka iz božanskog predznanja.

Dakle, na jednoj strani imamo predznanje, a na drugoj predodređenje. Koje su razlike između ova dva pojma? Razlika je dvojaka. Prva je da predznanje pripada razumu, Božijem razumu, a predodređenje pripada Božijoj volji. To je vrlo važno da znamo. Predznanje ne pripada Božijoj volji, već pripada Božijem razumu. I druga razlika koja proističe iz ove je da predznanje ne utiče na slobodu, na našu slobodu. Predodređenje utiče na našu slobodu - kada bi ga bilo.

Znači, predznanje pripada Božijem razumu i ne utiče na našu slobodu, a predodređenje pripada Božjoj volji i ono bi uticalo na našu slobodu kada bi postojalo. Da navedemo jedan primer, da bi ovo ilustrovali, da bi videli kako predznanje ne znači predodređenost.

Recimo, mi imamo jednog lekara koji posmatra simptome koji su prisutni na licu ili telu ili duši nekog bolesnika. On tačno vidi, i može (ako je dobar lekar) da napravi prognozu i kaže: "U roku od mesec dana ovaj pacijent će umreti." Njegovo proročanstvo proizlazi iz njegovog predznanja. Da li je on predodredio da taj pacijent umre? Nije. Astronom može tačno da nam kaže kada će biti pomračenje Sunca ili Meseca. Da li je taj astronom predodredio to pomračenje? Ne, to se dešava po unutrašnjim zakonima, a on samo iz svog predznanja kaže kada će se to desiti.

Isto tako Bog - procesi će se dešavati po svojoj prirodi, ali Bog iz svog predznanja kaže kada će biti pomračenje Sunca, kada će biti pomračenje crkve. Ne determiniše jedan astronom da će se pomračenje Sunca tu i tu desiti. Ili recimo, iz implikacija NJutnove mehanike bilo je jasno da mora postojati još jedna planeta u Sunčevom sistemu. Da li su te implikacije rodile tu planetu, pa su onda astronomi jednog dana izračunali gde treba da je očekuju i tačno su je tu i našli. Ne, jer predznanje ne znači determinacija, ne znači određenje nego samo predznanje i ono se tiče samo božanskog razuma. Dakle, Bog nije predodredio da se desi to, to i to, ako to ne spada u proročanstva božanske volje.

Uslovna proročanstva: Najteži vid proročanstava su uslovna proročanstva i prava je katastrofa kada neko i ta proročanstva stavi u isti koš. Evo recimo, u Knjizi proroka Jeremije 18.glava, 7.stih, pogledajmo šta kaže Bog: "Kada bih rekao za narod i za carstvo da ga istrebim i razorim i zatrem; Ako se obrati narod od zla, za koje bih rekao, i meni će biti žao za zla koja mišljah da učinim. A kad bih rekao za narod i za carstvo da ga sazidam i nasadim; Ako učini što je zlo preda mnom ne slušajući glasa mojega, i meni će biti žao dobra koje rekoh da mu učinim."

Dakle, Bog neće ispuniti to što je rekao. Šta kaže? "Biće mi žao." To već prelazi na emotivnu stranu Boga. Postoje određena proročanstva koja Bog kaže - uslovna proročanstva, koja podrazumevaju čovekov stav. "Izrailjci, vi ćete biti blagoslovena nacija ako, ako,ako,... Ako budete drugačije činili biće vam to, to, to i to." Da li će se desiti jedno ili drugo zavisi od konkretnog stava pojedinca ili određene nacije. Da to proverimo!

Nađimo Knjigu proroka Jone i videćemo kako to izgleda u konkretnom slučaju, da vidimo da Bog ne kaže to deklarativno, nego da se to što Bog kaže stvarno dešava. Pogledajmo šta kaže prorok Jona, 1.glava, 2.stih (Bog upućuje Jonu da ide u Nineviju

da propoveda protiv Ninevije, da će ona biti razorena, da će biti upropaštena, da od nje neće ništa ostati) : "Ustani, idi u Nineviju grad veliki i propovedaj protiv njega, jer izađe zloća njihova preda me." Usput moramo da kažemo da su kritičari sumnjali. Herodot je prošao kroz te krajeve, negde 200 godina nakon razorenja Ninevije, i kaže: "Ovde nema nikakvog znaka da je bila Ninevija." Moderna arheologija je iskopala Nineviju, ogromne biblioteke. To je bio ogroman grad. Ono što kaže Biblija to je vrlo pouzdano, ali to je druga tema.

I pogledajmo šta je tada bilo - 3.glava, 4.stih: "I Jona poče ći po gradu jedan dan hoda, i propoveda i reče: Još četrdeset dana, pa će Ninevija propasti." Dakle, proročanstvo kaže: "Još 40 dana i Ninevija će propasti." A šta su Ninevljani uradili? Vrlo su ozbiljno shvatili poruku od Boga, pokajali se vrlo dramatično i to pokazali. I šta se kaže u 10.stihu, kada su oni već tako odgovorili: "I Bog vide dela njihova, gde se vratiše sa zloga puta svojega, i raskaja se Bog od zla koje reče da im učini, i ne učini."

To su uslovna proročanstva. Sve zavisi od stava. Direktno proročanstvo:

"Za četrdeset dana biće tako." Da li će se to ispuniti (ako je uslovno proročanstvo), zavisi od stava.

Dakle, postoje te tri vrste proročanstava. Kada to znamo onda nema nikakvih problema da razumemo da može da postoji proročanstvo, a da ne postoji predeterminacija, predodređenje šta će konkretno biti sa određenom ličnošću. Čovek, ipak, utiče na svoju sudbinu. Biblija ističe da čovek utiče na svoju sudbinu. Kako? U Rimljanima poslanici 10,8-13 se kaže: "Ali šta govori pismo? Blizu ti je reč u ustima tvojim i u srcu tvojemu, to jest reč vere koju propovedamo." Znači Bog hoće da kaže: "Blizu ti je moja reč. Jednoga dana kada budeš stajao na mome sudu nećeš moći da kažeš: "Bilo je to daleko od mene." Ne, bilo ti je dostupno."

Bog kaže: "Blizu ti je reč koju apostoli propovedaju. Jer ako priznaješ ustima svojim da je Isus Gospod, i veruješ u srcu svojem da ga Bog podiže iz mrtvih, bićeš spasen. Jer se srcem veruje za pravdu a ustima se priznaje za spasenje. Jer pismo govori: koji ga god veruje neće se postideti. Jer nema razlike među Jevrejinom i Grkom jer je on Bog sviju, i bogat za sve koji ga prizivaju. Jer koji god prizove ime Gospodnje spašće se."

Dakle, ovde je izneseno nešto što može da se kaže da je kao kruna svega ovoga. Tvoja vera definiše tvoju sudbinu. Ne to što si ti Srbin, Grk, Jevrejin, itd., nego tvoja vera, da li ti vreuješ da Bog postoji i da je On poslao svoga Sina. Tvoja vera definiše tvoju večnu sudbinu.

U Jeremiji 18.i 19.glavi Bog je pokazao jednu divnu sliku o grnčaru, kako Bog stalno pokušava da obnovi čoveka, ali je prorok Jeremija kupio jedan novi sud i razbio ga pred narodom. Prorok je rekao da je Bog sve uradio, stalno zove, stalno želi da popravi. Taj grnčar je stalno popravljao sud. On se pokvario, ali grnčar hoće da ga dovrši.

Tako i Bog hoće da dovrši čoveka, Bog hoće da čoveka spase, ali ako neko ne bude hteo, on će biti "razbijen" (u nekom figurativnom smislu). On će ispasti iz Božje ruke. On će gurnuti Božju ruku, što znači da mi zaista imamo slobodu, da se Bog izuzetno trudi oko nas, ali da mi nemamo jednu vrstu slobode. Ovo je ključna rečenica - mi imamo slobodu da živimo i da biramo, ali nemamo slobodu da menjamo rezultate svoga izbora. To je vrlo značajno.

Dakle, Bog je uradio sve za nas - obavestio nas je da smo slobodni, dao nam moć da biramo, obavestio nas je šta stoji iza kog izbora, ali nam nije dao moć (to je ono predodređenje) da menjamo rezultate svoga izbora. Ako neko sedne u voz za Novi Sad, on ne može pred Novim Sadom da kaže: "Bože ja bih da uđem u Niš." On mora da sedne u drugi voz.

Mi smo na autobuskoj ili železničkoj stanici svoga života. Mi smo sada apsolutno slobodni da kažemo u koji voz hoćemo da sednemo i Bog to poštuje. Ali mi ne možemo jednog dana, kad dođemo pred Boga da menjamo rezultate svoga izbora. To ne može, to je predeterminisanost. Nemojmo misliti da nema nikakve predodređenosti. Ima predodređenosti profila ili smera u

kome određeni voz putuje, a nama ostaje da li ćemo sedeti u jedan ili u drugi voz.

Apostol Petar je na pitanje ljudi: "Šta nam treba činiti da se spasemo?", odgovorio: "Pokajte se i krstite se u ime Oca i Sina i Svetoga Duha." Sam izraz "pokajte se" podrazumeva čovekovu slobodu. Čovek se nikada ne kaje za dela koja je morao da učini, nego samo za ona dela koja je apsolutno svestan da je na osnovu svoje slobodne volje učinio.

Ako autobus prikoči i vozač naleti na nekoga i slomi mu ruku, vozač može da oseti žaljenje zbog toga, ali ne može da oseća kajanje jer je mehaničkom inercijom naleteo na njega. Ali ako vozač nekog uhvati, pa mu slomi ruku - to je druga stvar. Kajanje uvek ide uz slobodna dela.

Isus, Jovan Krstitelj i apostoli uvek su govorili o kajanju, što znači da smo mi zaista slobodna bića, a do nas stoji da li hoćemo da se kajemo ili nećemo. Nema onog drugog krštenja bez ovog prvog.